

РЕЦЕНЗІЯ – ВІДГУК

на освітньо-професійну програму (ОПП)

«Охорона та технології відновлення ґрунтів»

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю Н1 «Агрономія», галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне
господарство та ветеринарна медицина»

Національного університету біоресурсів і природокористування України

Ґрунт - найцінніше багатство, значущий природний ресурс, який використовується для ведення сільськогосподарської діяльності. За використання різних методів його використання, з часом, він забруднюється, знесилюється і деградує. Одним із заходів відновлення і охорони ґрунтів від різних чинників забруднення й деградацій є впровадження технологій відновлення ґрунтів, які включають вивчення технологій обробітку ґрунту, забезпечення та відтворення родючості ґрунтів, чинників і механізмів утворення ерозії ґрунтів, заходів у боротьбі з ерозією і дефляцією, а також, рекультивації, відновлення і реабілітації земель та ґрунтового покриття, меліорації, охороно-відновного використання ґрунтів, моніторинг та паспортизацію ґрунтів, організацію і планування робіт із здійснення заходів щодо захисту ґрунтового покриття та відновленню порушених земель.

Слід відзначити про значну світову зацікавленість у цих технологіях, особливо за сучасного стану ґрунтів після військових дій. За підрахунками IFC, за останні 20 років, ще до початку повномасштабного вторгнення, українські аграрії зазнали більше 2 млрд доларів збитків через серію природних катаклізмів. За останнє сторіччя в світі через ерозію втрачено понад 400 млн га ріллі, в Україні 4 млн га вважається деградованими. Щороку втрати складають 0,7 % від родючого шару ґрунту. З часом це перейде від кліматичної проблеми до соціальної та продовольчої. Станом на кінець 2024 р. 33% українських сільськогосподарських земель зазнали суттєвої деградації, а це на 13% більше, ніж до повномасштабного вторгнення російської армії до України. У НААН економічні збитки від деградації ґрунтів до початку війни оцінили орієнтовно в 40 млрд грн на рік. А лише за перші три місяці війни збитки українського довкілля сягнули 200 млрд грн.

Проте, це лише одна частина складного процесу, яка спрямована на інвестування в технології. Не менш важливою, особливо для України, є інша частина - підготовка кадрів, які матимуть знання для ефективного управління і використання цих технологій. Для цього необхідно вносити своєчасні корективи у навчальні плани по підготовці агрономів. Тому із цих позицій реалізація ОПП «Охорона та технології відновлення ґрунтів» є своєчасною, затребуваною та необхідною.

Представлена ОПП «Охорона та технології відновлення ґрунтів»

передбачає 90 кредитів ЄКТС, які необхідні для здобуття відповідного ступеня вищої освіти. Логічна послідовність вивчення навчальних дисциплін, графік навчального процесу, перелік і обсяг дисциплін відповідають структурно-логічній схемі підготовки здобувачів та чинним нормативним вимогам.

Вище зазначена ОПП передбачає здобуття таких кваліфікацій як: здатність самостійно організовувати та проводити наукові дослідження з використанням загальноприйнятих методів і стандартів аналізу ґрунтових та рослинних зразків і проб, вміння контролювати, реалізовувати та застосувати засоби хімізації сільськогосподарського виробництва; здатність кількісно оцінювати потенціальну продуктивність ґрунтових відмін і земельних ділянок в цілому і при певному спеціальному використанні, складати картограми якості ґрунтів окремих господарств, адміністративних та інших регіонів; здатність організовувати процес підбору сільськогосподарських машин і розраховувати потребу в ресурсах, а також їх завантаженість для забезпечення ефективної роботи агропідприємств; вміння оцінювати кліматичні, територіальні, технологічні ризики при веденні рослинництва; уміння використовувати результати бонітування ґрунтів та якісної оцінки земель для програмування врожайності культур, оцінки діяльності господарств на певних земельних ділянках та складати рекомендації для споживачів-землевласників щодо найбільш раціонального використання (менеджменту) земельних ділянок; володіння методами та процедурами оптимізації (пошуку значень оптимальних параметрів) ґрунтових режимів у відповідності з фізіологічними ритмами вирощування культур; вміння застосовувати методики та встановлювати потребу ґрунтів у хімічній меліорації; знання етапів, типів, методології та організацію моніторингу ґрунтів; вміння оцінювати родючість ґрунту та означити шляхи її відтворення, мати уявлення про моделі та алгоритми протидеградаційних заходів; знання про розвиток і небезпеку ерозійних процесів на території України за типами та видами, тощо.

Вважаю, що ОПП «Охорона та технології відновлення ґрунтів» другого рівня вищої освіти з підготовки магістрів за спеціальністю Н1 «Агрономія» розроблена відповідно до чинних вимог стандарту вищої освіти, є надзвичайно актуальною та рекомендується до впровадження у навчальний процес агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Директор ННЦ «Інститут землеробства НААН»,
доктор с.-г. наук,
професор, член-кореспондент НААН

 Микола ТКАЧЕНКО